

ენათმეცნიერება Linguistic

ანთროპონიმების ადგილისათვის ოტია იოსელიანის შემოქმედებაში

მანანა მიქაძე

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ქუთაისი, საქართველო

e-mail: mananamikadze123@gmail.com

ORCID: 0000-0001-8490-4813

<https://doi.org/10.52340/lac.2025.35.11>

SJIF 2026: 8.679

საკუთარი სახელები ლექსიკის განუყოფელი ნაწილია, იგი დაკავშირებულია ადამიანთა ისტორიასთან, მის ენასთან. ამდენად ანთროპონიმების შესწავლისადმი ბოლო დროს გამოვლენილი ინტერესი ბუნებრივიცაა.

“ქართული სახელებისა და გვარების შესახებ შეიძლება მთელი ტომები დაიწეროს და მაინც არ იქნეს ამოწურული მთელი სიღრმე-სიგანით. ეს არის მეტად საინტერესო უბანი ქართული ენისა, სადაც ქართველი ერის ისტორიის ესა თუ ის მხარეა ასახული” (აკაკი შანიძე). საკუთარი სახელების კულტურულ-ისტორიული და ლინგვისტური თავისებურებანი ასახვას პოულობს მხატვრულ ლიტერატურაში. პერსონაჟის მხატვრული სახის სრულყოფილებისათვის მწერალი ყურადღებას აქცევს სახელის შერჩევას. იმ ფაქტს, რომ პერსონაჟის სახელის შერჩევას ძალზე პასუხისმგებლობით ეკიდებოდა დიდი მწერალი ოტია იოსელიანი, ამას მისი მაღალმხატვრული, მრავალფეროვანი შემოქმედება ადასტურებს.

საკვანძო სიტყვები: ოტია იოსელიანი, ნოველები, ანთროპონიმები

მხატვრულ ლიტერატურაში უმეტესად მახასიათებელ როლს გვარები და ზედმეტსახელები თამაშობენ, ოტია იოსელიანის შემოქმედებაში ადამიანთა სახელებიც გამოირჩევა თავისებური ელფერით. ყველა გმირს მთავარია თუ მეორეხარისხოვანი საკუთარი სახელი აქვს. მწერალს ქართული გვარ-სახელების გვერდით არაერთი უცხოური გვარ-სახელის პერსონაჟი ჰყავს, რაც მის შემოქმედებას კიდევ უფრო საინტერესოს ხდის.

ოტია იოსელიანს არ დაუწერია ისტორიული რომანი, მაგრამ მის ნაწარმოებებში მრავლადაა ნახსენები მეფეები, ისტორიული გმირები, ფილოსოფოსები, სხვადასხვა ქვეყნის საზოგადო მოღვაწეები, რომელთა შესახებ მწერლის ნაწარმოებთა გმირები მსჯელობენ, საკუთარ აზრს აფიშირებენ ან უბრალოდ ავლენენ გარკვეულ ცოდნას. ისტორიული გმირები, მეფეები გვხვდება შეუცვლელი სახელებით: კოლხეთის ლეგენდარული **მეფე აიეტი** 200-ჯერ ჰყავს მწერალს ნახსენები, **ალექსანდრე მაკედონელი** - 6-ჯერ, **მეფე ფარნავაზი** 14-ჯერ, **დავით აღმაშენებელი** - 3-ჯერ, **თამარ მეფე** - 18-ჯერ, **გიორგი ბრწყინვალე** 3-ჯერ, **ერეკლე მეორე** 8-ჯერ: მედეა: **აიეტი!** ახლა ჩვენ, ერთ საუფლოში, ორი ხელმწიფე ვართ (IV-2, 553,16); ისტორია სულაც რომ არ უსწავლია, **ალექსანდრე მაკედონელი** ვინ იყო იმანაც იცის და რომ არ იცის, იმასაც გაუგონია (VI-6, 92,21); ახლა თუ ისევ „**ფარნავაზი**“... და „ქებაი და დიდებაი ქართულისა ენისაი“ არ დაიშალა... (I-5, 548, 27); არ მითხრა რა გვქონდაო. თუ **დავით აღმაშენებელს** სათანადო ბიბლიოთეკა ბრძოლაში ჯორა-აქლემით მიჰქონდა, შინაც ხომ უნდა დაეტოვებინა (I-5, 530, 13); თუ საქართველოს ქვეყანა და სახელმწიფო დაერქმეოდა, მეთერთმეტე-მეთორმეტე საუკუნე იყო, პეპერა-დავითისა და შვილთაშვილის - **თამარის** მეფობის

ხანა (I-5, 513, 24); მოშლილი და გაპარტახებული ქვეყნის აღდგენას, შენებას სამხედრო ძლიერებას ფარნავაზები და გიორგი ბრწყინვალეები არ სჭირდებოდა (I-5, 545, 21); ...როცა ერეკლეს სულ რაღაც ათიოდე ზარბაზანი ჰქონდა და ისიც თუ ზარბაზანი იყო... (I-5, 159,14);

ოტია იოსელიანი გმირები ხშირად მოიშველიებენ ანტიკური სამყაროს მოაზროვნეების აზრებს, ან მწერალი ურთავს სათანადო ადგილას მათ (არისტოტელე, დიოგენი, ეზოპე) მოსაზრებებს: შენ თვითონ თქვი, მაკედონელის გვერდით არისტოტელეო (I-5, 80, 29); და ასეთები თქვენ და მსოფლიოს ბევრი ჰყავს, მაგრამ დარწმუნებული ხართ, არისტოტელეს, პლატონია, დიოგენეს და ეზოპეს ისინი არ იცნობდნენ? (I-5, 271, 21); ასვე ხშირია ძველიბერძნული მითოლოგიის მფარველი ღვთებების (აფროდიტე, დიონისე, ეროსი, ზევსი, პრომეთე, ჰერა, ჰერაკლე...) შესახებ მსჯელობანი დინარი მაგას არ უყვარს და დიონისეს არ მეგობრობს (II, 332, 18); იაზონი: ზევსის რისხვა მეხად დასტეხოდეს მოღალატეს და არ ღირსებოდეს ჰერას ღიმილი, მშვენიერ აფროდიტეს არასოდეს აეთრთოლებინოს და ეროსის ოქროს ისარი მოღალატის გულს ასცდენოდეს! (IV-2, 586, 40); იაზონი: ზევსის რისხვა მეხად დასტეხოდეს მოღალატეს და არ ღირსებოდეს ჰერას ღიმილი, მშვენიერ აფროდიტეს არასოდეს აეთრთოლებინოს და ეროსის ოქროს ისარი მოღალატის გულს ასცდენოდეს! (IV-2, 586, 38); ვინც ღმერთს ცეცხლი მოსტაცა, ამირანი იყო თუ პრომეთე, - მარტო თავისი ქვეყანა არ გაუთბია და ვინც ბორბალი გამოიგონა, - ურემზე მარტო თავის ხალხი არ დაუსვამს... (I-5, 513, 6); ირდონი: გამარჯვების ქალღმერთი - ნიკე აგვირგვინებდეს თქვენი მხედრიონის ბრძოლის დასასრულს! (IV-2, 595, 16); ირდონი: სწორუპოვარო, საქორწინო კავშირთა სიმტკიცისა და სიწმინდის ქალღმერთო - ჰერა, ოლიმპოს მპყრობელი და მბრძანებელი ზევსის მეუღლე ჰფარავდეს და ამტკიცებდეს, ლოცვა-კურთხევასა და დასტურს მოაგებდეს კოლხთა უმშვენიერესი ასულის მედეასა და ჰელინთა ძის, გმირ იაზონის შეუღლებას! (IV-2, 594, 28); არიდონი: ნამდვილი გმირი, მაგ წუნკლებში, ჰერაკლე მეგულეა, სხვები ყველაფერს იკისრებენ გმირის სახელით (IV-2, 570, 18).

განსაკუთრებული პატივისცემა ახასიათებს მწერალს პოეტების, მწერლების, მეცნიერების, მხატვრების (შოთა რუსთაველი, ვახუშტი ბაგრატიონი, დავით გურამიშვილი, სულხან-საბა ორბელიანი, ალექსანდრე ჭავჭავაძე, გრიგოლ ორბელიანი, ტატო ბარათაშვილი, პლატონ იოსელიანი, ილია ჭავჭავაძე, ვაჟა-ფშაველა, იაკობ გოგებაშვილი, დავით კლდიაშვილი, ნიკო ფიროსმანი, მაქსიმ გორკი, გალაკტიონი, პაოლო იაშვილი, ნიკოლო მიწიშვილი, პოლიკარპე კაკაბაძე, ტიციან ტაბიძე, გრიგოლ აბაშიძე, პეტრე ჭაბუკიანი, ლევან გოთუა, ედიშერ ყიფიანი, ნიკოლოზ კანდელაკი, რეზო ინანიშვილი, ომარ ხაიამი, უნო უსისსოო ...) მიმართ: „რაღა გვექნა, არაფერი იყო ისეთი, რაზეც ოცნება შეგვეძლო, მაგრამ რუსთველი ამბობს: „გული კრულია კაცისა, ხარბი და გაუძლომელიო“ და ზღაპრად გაუგონარი ზღაპრები მოგვიწოდებოდა და ბებია იხსენებდა ჩვენი ას-ასწლიანი ბებიებისაგან გაგონილს (IX-1, 324, 20); ამიტომ იყო და არის გურამიშვილი რომ გოდებდა: „ქართლის ჭირსა ვერვინ მოსთვლისო“ (VI-12, 113, 32); აგერ დიდი ვახუშტი... ვახუშტი ბატონიშვილი, ეგერ ჩვენი, ალბათ, ძველისძველი სამართალი, აქვე შენ და ჩვენი, ავიან-კარგიანად, ხელმართალი და ხელმრუდი ხალხი! (VI-4, 159, 13); (გარედან სულხან-საბას „წიგნი სიბრძნე-სიცრუისა“ ჰქონდა აფარებული, თავზე „რობიზონ კრუზო“ და „გულივერის მოგზაურობა“ ეწყო) (I-5, 516, 19); როცა მაშინ მაიკო ორბელიანის ლიტერატურული სალონიც არსებობდა და ისეთი დიდებული პოეტებიც, როგორც გრიგოლ ორბელიანი და ალექსანდრე ჭავჭავაძე (VI-9, 87, 22); ტყუილა კი არ ყვიროდა გრიგოლ ორბელიანი - მთავარმართებელი, კავკასიის და არა მარტო საქართველოს გამგებელი, რუსის (კავკასიის) ჩინოვნიკი (VI-15, 55, 24); ილია ჭავჭავაძემდე ვინ იცოდა, რომ ტატო ბარათაშვილი მსოფლიო სევდის მატარებელი დიდი პოეტი იყო (VI-9, 87, 20); ბევრი განსწავლული, მათი თანამედროვენი, ჭავჭავაძიანთ უგანათლებულესი ქალები, ახლობლები და ფილოსოფოსი პლატონ იოსელიანი... (VI-10, 87, 23); თუ ცოტნე დადიანობაზე და ილია ჭავჭავაძეობაზე არ ოცნებობ, იცოდე, სამშობლო არა გაქვს (VI-11, 80, 22); ვაჟა-ფშაველა ამბობს: „ნისლი ფიქრია მთებისა, იმათ კაცობის გვირგვინი“-ო (VI-3, 21, 18); როგორც ვიცით, დიდებული იაკობ გოგებაშვილი ცხრა წლამდე ბავშვისთვის სხვა ენის სწავლებას საჭიროდ არ მიიჩნევდა (VI-8, 108, 26); დავით კლდიაშვილისა არ იყოს: (II, 381, 8); ნიკო ფიროსმანის დროს მხატვრებიც იყვნენ და ხელოვნებათმცოდნეებიც, მაგრამ იცოდა ვინმემ, ფიროსმანი რომ ფიროსმანი იყო? (VI-13, 87, 25); -მაქსიმ გორკი?!- ყბა სულ მომენგრა გაკვირვებისგან (II, 9, 6); და, აგერ, ა, სულ გუშინდელი, ჩვენს თანამედროვეს - გალაკტიონს რევოლუციის ერთ-ერთ (და არა ერთადერთ) პოეტს ვეძახდით, სანამ არ იშვირა ფეხი, ფანჯრიდან არ გადმოფრინდა და ცად არ ამალდა (VI-9, 87, 31); იქ მაქვს მოსმენილი ტიციან ტაბიძის ლექსები... (II, 268, 13); ჩემი პირველი ნოველები იბეჭდება ჟურნალ „დროშაში“, რედაქტორი გრიგოლ აბაშიძეა (II, 489, 39); იქ მაქვს მოსმენილი ნიკოლო მიწიშვილის „ჰაჯი მურატის მოჭრილი თავი“ - „გაორებული კაცის ბედი მთავრდება მარცხითო“... (II, 268, 18); მაქვს მოსმენილი პაოლო იაშვილის ლექსები,

ქალის სახელით რომ წერდა... (II, 268, 17); ამას წინათ, კუხში, **პოლიკარპე კაკაბაძის** სახლ-მუზეუმი რომ გაიხსნა, იქაურ ხელმძღვანელებს შევხვდი (კარგი საქმე გაკეთდა) და იმათაც ვთხოვე დახმარება (II, 384, 7); სათაფლიის დახვეული აღმართები რომ ავათავეთ და ერთგვარად გავივაკეთ, სანამ მღვიმემდე მივიდოდით, მანამდეა დინოზავრებიდან **პეტრე ჭაბუკიანამდე** დატოვებული წარუშლელი ნაკვალევი (II, 481, 6); ... საიდუმლოს გამხელასავით ჩურჩული **ლევან გოთუას** მოთხრობებზე, რომელიც აქვეა და კაცმა არ იცის, საქმე როგორ წავა, რა ბედი ელის... (II, 490, 31); რედაქციაში როცა არ უნდა მიხვიდე იქ არიან **ედიშერ ყიფიანი**, კოტე ჯავრიშვილი და გურამ თიკანაძე (II, 490, 1); იქ შევხვედრივარ მოქანდაკე დიდოსტატ **ნიკოლოზ კანდელაკს**, იქვე, მეზობლად ცხოვრობდა (II, 408, 13); მე, უჯარმაში, **რეზო ინანიშვილს** გავუარე (II, 507, 36); კი მარიგებს, ბებიაჩემით, **ომარ ხაიამი** (II, 316, 7); ჩემი ნაწარმოებების ქართულიდან ესტონურად მთარგმნელ უნო უსისსიისაგან თურმე, **ლევან გოთუა**, კოტე ჯავრიშვილი და **უნო უსისსო** ერთად ყოფილან კატორღულ ბანაკში (II, 491, 24).

ზემოთ ჩვენს მიერ ნახსენები მეფეები, ისტორიული პირები, მოაზროვნეები არ არიან მწერლის ნაწარმოებთა გმირები, მაგრამ მათ შესახებ მსჯელობანი, კამათი ამა თუ იმ პიროვნებათა შესახებ საინტერესოა და ხელშესახები დასკვნების გამოტანის საფუძველი.

ოტია იოსელიანის არა ერთი ნაწარმოები გადაიღეს ფილმად, მისი პიესები დაიდგა არა მხოლოდ საქართველოს თეატრების სცენაზე, ამიტომ მწერლის დამოკიდებულებაზე მისი ნაწარმოებები ლაპარაკობენ იმ ადამიანთა შესახებ, რომლებიც მწერლის ნაწარმოებთა გმირებს ასახიერებდნენ. ძალიან საინტერესოა ოტია იოსელიანის პუბლიცისტური ნარკვევების გმირები, მისი თანამედროვე რეჟისორები, მსახიობები: *მანანა გამცემლიძე*, *ლია გუდაძე*, *სიკო დოლიძე*, *სერგო ზაქარიაძე*, *გიგოლა თალაკვაძე*, *ოთარ თაქთაქიშვილი*, *სესილია თაყაიშვილი*, *ვასო კიკნაძე*, *კოტე მახარაძე*, *კარლო საკანდელიძე*, *ელენე საყვარელიძე*, *ჯემალ ლაღანიძე*, *რეზო ჩხეიძე*, *არჩილ ჩხარტიშვილი*, *გოგი ხარაბაძე*: **ცუცა მემმარიაშვილი** (კესარია), **კარლო საკანდელიძე** (კარპე), **გიგოლა თალაკვაძე** (იოველი), **გოგი ხარაბაძე** (დიტო), **ჯემალ ლაღანიძე** (დურმიშხანი), **ელენე საყვარელიძე** (გოგოლა), **დალი მაცაბერიძე** (ჟუჟუნა), **ლია გუდაძე** (ლანდა), **ავთო მახარაძე** (ბუხუტი), **მანანა გამცემლიძე** (ცაგო), ყველანი აქ არიან და ვაგრძელებთ, რაღა თქმა უნდა „თამაშს“ (II, 474, 25); **რეზო ჩხეიძე** ყაჭიშვილის „ზღვის ბილიკს“ იღებდა და **სიკო დოლიძე**, ფოთში - ნინოშვილის „პალიასტომის ტბას“ (II, 462, 26); ბოლოს **სერგო ზაქარიაძის** რჩევით და მხარდაჭერით არ გავდრამატურგებულიყავი, ვეჭვობ, მეც მცოდნოდა ჭუკას ნიჭიერების ნამდვილი ფასი (II-138, 384, 30); (მუსიკა **ოთარ თაქთაქიშვილისა**) (II, 476, 21); ფილმში ერთად პირველად თამაშობენ სერგო ზაქარიაძე და **სესილია თაყაიშვილი** (II, 465, 6); **ვასილ კიკნაძე** (ახლა ცნობილი თეატრალური კრიტიკოსი) მდინარის გაღმა ახალშენიდან, თანასოფლელებთან ერთად, მუხლამდე წყალში ოჩოფეხებით გამოდიოდა (II, 379, 16); მართალია ვრონსკის შეხვდა, მაგრამ არავითარი, რაიმე განსაკუთრებული რამ ამ კაცისადმი არ უგრძენია, მაგრამ ვაგონიდან ჩამოსვლისას „აღმოჩინა“, რომ ქმარს (კ. **მახარაძის** ძალიან კარგი კარენინი) დიდი ყურები ჰქონია! (II, 479, 7); **არჩილ ჩხარტიშვილმა**, გასაოცარი ნიჭის რეჟისორმა, სცენაზე ნოველების დადგმა ინება (II, 477, 32).

ოტია იოსელიანის მკითხველს სხვა განათლება სჭირდება, რომ ჩასწვდეს არც თუ იშვიათად მის ნაწარმოებებში მსოფლიო მოაზროვნეების ნააზრევს, მწერალთან ვხვდებით სხვადასხვა ეპოქის მოაზროვნეთა (*ონორე დე ბალზაკი*, *შარლ გუზო*, *ჟან ეიფელი*, *ეკვიუპერი*, *ვოლტერი*, *კანტი*, *რადიარდ კიპლინგი*, *მაგელანი*, *მენდელსონი*, *ნიუტონი*, *ნიცშე*, *პატრიციუსი*, *პრევო*, *პრუვეალსკი*, *რაფაელი*, *რომენ როლანი*, *სენ-სიმონი*, *სერვანტესი*, *სციპიონი*, *შალიაპინი*, *ჰეგელი*) ნააზრევს: და რაკი ჩვენ იმდენი ჭკუა არა გვაქვს, ჩვენისა გვეყურებოდეს, ეგერ, ფრანგს ვკითხოთ – ონორეს... კი, კი, **დე ბალზაკს** (VI-14, 195, 5); ფრანგ კომპოზიტორს – **შარლ გუნოს** აქვს ძალიან კარგად ნათქვამი და მარტო ფრანგების გასაგონად არ უთქვამს: „როცა ვიყავი ოცი წლის, ვამბობდი – მე! (VI-1, 81, 17); არის ერთი ფრანგი მხატვარი, **ჟან ეიფელი** (VI-7, 95, 16); **ეკვიუპერი** ამბობს: „საიდან ვარ?- ჩემი ბავშვობიდან“ (II, 3, 12); როგორც **ვოლტერს**, ძეგლი რომ აუგო? (I-5, 262, 3); -ჰო, **ჰეგელს** და **კანტს** ვინ მაღირსებს (I-5, 288, 25); საუბედუროდ, მე მხოლოდ სახელები გამიგია თქვენი ჰეგელის, **კანტის**, ნიცშეს.. (I-5, 271, 19); თუ ქვეყნად მხოლოდ **არისტოტელები**, **კანტები**, **ფოიერბახები**, **შექსპირები** და **ტოლსტოები** იარსებებდნენ, რაიმე ულოგიკო და შეუსაბამო არ მოხდებოდა (I-5, 270, 25); (ამისთვის მარტო ინგლისელი მწერლის **რადიარდ კიპლინგის** „მაუგლი“-ც კმარა) (VI-5, 182, 8); ალბათ, **მაგელანს** დედამიწის შემოვლა ისე არ გასჭირვებია და არ გაგრძელებია... (II, 205, 27); (რთავენ მაგნიტოფონს, ჟღერს **მენდელსონის** „საქორწინო მარში“, ყველანი სასმისებს ერთმანეთს უჭახუნებენ და სვამენ) (IV-4, 447, 34); მე ხო ის არ მითქვამს, რატო **ნიუტონის** ბინომი არ აღმოაჩინა-მეთქი? (II, 237, 19); საუბედუროდ, მე მხოლოდ სახელები გამიგია თქვენი ჰეგელის, **კანტის**, **ნიცშეს**.. (I-5, 271, 19); ხომ დარჩა სამუდამოდ თვალდაუკრავი და, **პრევოს** რომ თავი დავანებოთ, გალაკტიონის ლექსს- „დე გრიესა და მანონის სევიდიან რომანს“ რა გინდა, რომ გაუგო (VI-14, 126, 15);

ასე არა ჰქნა რომაელმა ცინცინატუსმა (ქრისტეს შობამდე ხუთას წლის წინათ), **პატრიციუსმა**, ტრადიციულად, ზნეობით და თავმდაბლობით გამორჩეულმა (II, 218, 11); მაგრამ უადგილო ბავშვებს ნიკაპი ორი მეტრის სიგანის სცენის კიდეზე გვაქვს ჩამოდებული **რაფაელის** `სიქსტის მადონას` ანგელოზებივით (II, 381, 20); მთავარი რეჟისორი - ოლეგ ეფრემოვი, თავის მხრივ **რომენ როლანის** „კოლა ბრუნონზე“ მუშაობდა (II, 386, 8); თუ ქართველი „ვეფხისტყაოსანს“ ვერ კითხულობს, რა გაუგოს ინგლისურად შექსპირს, ესპანურად – **სერვანტესს**, გერმანულად – გოეთეს და რუსულად – ტოლსტოის! (VI-8, 110, 6); ჩესტერფილდს რომ გავყვეთ, ვალერიუს მაქსიმუსის აზრით, **სციპიონი** სათნო და კეთილშობილია, რაკი ესპანეთი დაიპყრო სისხლისღვრით, რა თქმა უნდა (VI-10, 12,20); **სციპიონმა** ბრძანა, ტყვე პრინცესასადმი ისეთივე მზრუნველობა გამოეჩინათ, როგორც მშობლიურ სახლში იჩენდნენ (VI-10, 11, 30); „როცა ესპანეთში გამარჯვების შემდეგ **სციპიონს** (რომაელი სარდალი იყო) მოახსენეს, რომ დატყვევებულ-თა შორის იმყოფებოდა იშვიათი სილამაზის ახალგაზრდა პრინცესა (VI-10, 11, 26); აჰ, მაგიდასთან, იქნება **სენ-სიმონის**, **ფურიესა** და სხვათა მსგავსად ... (I-5, 453,34); მაგალითად, ჩვენი ოპერის „ხორში“ **შალიაპინი** არ მიიღეს (II,3,11); -რომელი-მეთქი, ღონიერი სიმღერა რომ იცოდა, ის **შალიაპინი?!-პირი** დავაღე (II,6,15); და **შალიაპინი** პირში ჩალაგამოვლებული დატოვეს (II,7,12).

მწერალს განსაკუთრებული დამოკიდებულება აქვს სახელმწიფო და სამხედრო მოღვაწეების მიმართ, რომელთა ნააზრევი არაერთხელ გვხვდება (**ნაპოლეონი**, **სტალინი**, **სუვოროვი**, **ფრანკო**, **ჩერჩილი**, **ჩესტერფილდი**, **ჰიტლერი**) დიდი სამამულო ომის თემაზე შექმნილ მის რომანებში: მაკედონია და მთელი მაშინდელი საბერძნეთი სულ არ იყო იმდენა, რაც **ნაპოლეონმა** ხალხი გაწყვიტა ამ ომში ... (I-5, 81,15); იცოდნენ, **სტალინი** მოსკოვში იჯდა და სტალინგრადის უზარმაზარი ალყაც დაიწყო (I-6, 21,11); **სუვოროვი**, ბაგრატიონი და კუტუზოვი.... გერმანელებმა ვილჰელმები და ფრიდრიხები... (I-5, 159,22); ...ესპანეთი რაფა არ იცი, ფაშისტი **ფრანკო** რო ყავდათ...(II, 111, 22); **ჩერჩილი** ინგლისის ამბებია და ეს ჩემს სამოქმედო ასპარეზს არ შეადგენსო (I-5, 454,33); ჰოდა, იმოდენა ქვეყნის მოუცლელი მოღვაწე გრაფი (**ჩესტერფილდი**) სწერდა ვაჟიშვილს წერილებს, მაგრამ...(VI-10, 7, 26); -ფრანგებმა მოსკოვი აიღეს, მაგრამ რაც **ნაპოლეონმა** წაიღო, იმას წაიღებს მაგ შენი **ჰიტლერია** თუ ვიღაცა ეშმაკი...(I-5, 181, 21).

მწერლის შემოქმედებაში როგორც მამაკაცების, ასევე ქალების სახელები მრავალფეროვანია. ოტია იოსელიანის შემოქმედებაში გვხვდება შემდეგი საკუთარი სახელები:

მამაკაცთა სახელები: *აბელი, აბესალომი, აბი, აბო, აგაბო, ადამი, ავთანდილი, ავქსენტი, ათამანტესა, ათინორი, ათმურზა, აიეტი, აკაკი, ალექსანდრე, ალექსი, ალიმიე, ალმასგირი, ალმასხანი, ალფეზი, ალფრედ, ამბაკო, ამბერკი, ამბროსი, ამიკო, ამირანი, ამტონია, ანაპო, ანაპოდისტე, ანატოლი, ანგი, ანდრო, ანდრეაფარი, ანზორი, ანთიმოზი, ანტიფო, ანტონი, აპალია, აპოლონი, არგოსი, არესტოსი, არველოდი, არიდონი, არისტო, არკადი, არსენა, არტაშე, არქიფო, არჩილი, აფანასი, აფრასიონი, აქსენტი, აჩიკო, ბაბილო, ბაგრატი, ბადრი, ბაკური, ბარდლა, ბასილა, ბაქარი, ბაჩო, ბაჭუა, ბეგი, ბეგლარი, ბეკო, ბენია, ბენო, ბესარიონი, ბესლანი, ბესო, ბექნუ, ბიკენტი, ბიკია, ბიმურზა, ბიქტორ, ბიძინა, ბიჭი, ბიჭია, ბიჭიკო, ბონდო, ბუდუ, ბუთუნა, ბუთხუზი, ბურდა, ბუჭა, ბუჭა, ბუჭულია, ბუხუტი, გავრილკა, გელა, გენო, გერგილი, გერმანე, გერჰარდტი, გვანჯი, გვარამი, გია, გიგა, გიგი, გიგია, გიგლა, გიგო, გიგოლიკა, გივარგილი, გივი, გიორგი, გიტო, გოგი, გოგია, გოგიტა, გოდერძი, გოჩა, გოჯი, გრიგოლი, გრიგორი, გრიშა, გუალი, გუბაზი, გუა, გურამი, გურგენა, გუჩა, გუცა, გუჯა, დავითი, დათია, დათიკა, დათიკო, დათო, დამიანე, დანიელა, დანიელი, დაჩი, დიტო, დომენტი, დურმიშხანი, ეზეკი, ეზიკა, ელგუჯა, ელიზბარა, ენუქი, ერასტი, ერისტო, ერმალო, ერმილე, ესება, ესონი, ესტატე, ექვთიმე, ვალიკო, ვალოდია, ვალტერი, ვამეყი, ვანო, ვაჟა, ვარდენი, ვარლამი, ვასო, ვატუტი, ვახტანგი, ვახუშტი, ვიქტორი, ვლადიმერი, ზაალი, ზაზა, ზალიკო, ზაური, ზახარი, ზოსიმე, ზურა, ზურაბი, თაბეჯი, თათარყანი, თამაზი, თაჯი, თედო, თედორე, თემრაზ, თემური, თენგიზი, თეოფანე, თეოფილე, თომა, თომენტი, თორნიკე, თუთარი, იაკობი, იასონი, იაშა, ივანე, ივლიანე, ილარიონი, ილია, ილიკო, იმედო, ინდიკო, იოანე, იობი, იოველი, იონა, იორდანა, იორდანე, იოსები, იოჰანი, იპოლიტე, ირაკლი, ირდონი, ისაკა, ისიდორე, კაკო, კაკულიე, კალე, კაპიტო, კარლო, კარპე, კახა, კახაბერი, კიმოთე, კირილე, კლაუსი, კლიმენტი, კნაჭა, კნოპსი, კოკი, კოლია, კონსტანტინე, კოტე, კუშმა, კუკური, ლადი, ლადიკო, ლადო, ლავრენტი, ლაზარე, ლამეჯი, ლაშა, ლევანი, ლეო, ლეონი, ლექსო, ლიოვა, ლიონია, ლონგინოზი, ლოხი, ლუკა, მათე, მაიერი, მალაქია, მალხაზი, მამუკა, მანუჩარი, მარლენ, მაქსი, მელიტონი, მერაბი, მექი, მინაგო, მიტუა, მიტუშა, მიშა, მიხა, მუსა, ნანსყანი, ნესტორი, ნიკიფორე, ნიკო, ნიკოდინი, ნიკოლაი, ნიკოლოზი, ნოდარი, ნოე, ნომადი, ნოვე, ნომრევანი, ნუგზარი, ოთარი, ოლეგ, ოლიფანტე, ოსიპი, ოტია, ოქრუა, პაატა, პავლე, პავლიკა,პანტე,*

პანტელეიმონი, პარმენი, პაული, პეტრე, პეტრო, პლატონი, პოლიკარპე, პროკლე, ჟოზე, ჟორა, რამაზი, რამინი, რაჟდენი, რატი, რომანი, რომეო, როსტევანი, როსტომი, რუბენი, სამსონი, სარგისი, სარდიონი, საღირა, საშა, საჩინო, სევასტი, სერაფიონი, სერგია, სილიბისტრო, სიმონ, სიომ, სიპიტო, სისო, სოლომონ, სოსიკა, სოსო, სტეფანე, სულხანი, ტარასი, სპირიდონი, სტეფანე, ტარასი, ტარიელი, ტატე, ტიტე, ტიტია, ტიტიკო, ტრიფონი, ტუსა, ტუტულიე, ტუხუ, ფარნა, ფარნაოზი, ფედეა, ფილიპე, ფირუზი, ფორიკა, ქიტო, ქიშვარდი, ქუჩუკი, ყაისნი, ყანსავი, ყარამანი, ყაფლანი, ყვარყვარე, შამილი, შამშე, შაქრო, შერგილი, შოთა, ჩეფე, ცოტნე, ძუკუ, ჭაბუა, ჭაჭულია, ჭიჭია, ჭიჭიკო, ჭუკა, ხარიტონი, ხახულიე, ხიომი, ხუტუ, ჯაბა, ჯიბო, ჯიბილო, ჯიმშერი, ჯობე, ჯუმბერი, ჰანსი, ჰასანა.

ქალთა სახელები: აგრაფინა, აკვირინე, ანა, ანგელინა, ანეტა, ანიკო, არეთა, ასმათი, ალათი, ბაბე, ბაბო, ბაბილინა, ბაია, ბარბალე, ბაცია, გვირისტინე, გლაშა, გოგოლა, გოგონა, გრეტა, გუგუტა, გულქანდა, დადე, დალი, დარეჯანი, დარია, დარო, დესმა, დოდო, ედეუკი, ევა, ეველინა, ევლანასი, ეთერი, ევა, ელენე, ელიზავეტა, ელისაბედი, ელისო, ელიტა, ელპიტე, ენძელა, ეპრასი, ევროსინე, ვალია, ვარდო, ვარია, ვასასი, ვერა, ვერიჩქე, ზინა, თათო, თათული, თათუმა, თაკო, თალიკო, თამარი, თეა, თებრო, თებრონე, თეკლა, თეოლინე, თეონა, თიკო, თინა, თინათინი, ია, ივდითი, ივლიტა, ივლიტე, ირინე, იულია, კალისტო, კატია, კესანე, კესარია, ლალა, ლალი, ლამზირა, ლანდა, ლაურა, ლენა, ლია, ლიანა, ლიზა, ლილი, ლუბა, ლუსია, მაგდანა, მაია, მაკა, მანანა, მანო, მარგალიტა, მარგო, მართა, მარია, მარიამი, მარინე, მარიხი, მარო, მარფა, მატა, მაყვალა, მაშვიკო, მედეა, მედული, მერი, მზევინარი, მზეონა, მზია, მზისა, მთვარისა, ნადია, ნაზიკო, ნათელა, ნათია, ნაირა, ნანა, ნანი, ნანო, ნასტასია, ნატა, ნატაშა, ნატო, ნესტანი, ნეფელე, ნინა, ნინელი, ნინი, ნინო, ნინული, ნინუცა, ნონა, ნორა, ნუგეშა, ნუნუ, ნუცა, ნუცქია, ოლლა, პაშა, პელაგია, პელო, პისტი, პიდასი, ჟულიეტა, ჟუჟუ, ჟუჟუნა, ჟუტუ, რიფსიმე, რუსუდანი, სალომე, სარა, სესილია, სონია, ტასიე, ტასო, ტატიანა, ფატი, ფატმანი, ფაცია, ფედოსი, ფეფიკო, ფიქრია, ფოთოლა, ფოსინე, ფოტინე, ქეთევანი, ჩიტო, ცაბუ, ცაბუნია, ცაგო, ცაცა, ცაცო, ცეცი, ცეცო, ციალა, ცირა, ცისანა, ცისმარი, ცისია, ციური, ცივინო, ცივო, ცუცა, ცუცუნია, ძაბული, ხათუნა, ხვარამზე

ოტია იოსელიანის ნაწარმოებების პერსონაჟთა საკუთარი სახელების ნაწილი ძველადაც გვხვდებოდა და დღესაც გავრცელებულია, ზოგი სახელი ძველი ქართული ლიტერატურული თუ ისტორიული სახელებიდანაა აღებული, ნაწილიც ქართველურ ენა-დიალექტებიდან.

ძველად ხმარებული და დღესაც გავრცელებული სახელებია: აბელი, აბესალომი, ადამი, ავთანდილი, ავქსენტი, აკაკი, ალექსანდრე, ალფეზი, ამირანი, ანაპოდისტე, ანდუყაფარი, ანთიმოზი, აპოლონი, არსენა, ბაგრატ, ბასილა, გიორგი, გრიგოლი, გუბაზი, დავითი, დამიანე, დანიელი, დარეჯანი, დომენტი, ელენე, ენუქი, ერასტი, ერმილე, ესტატე, ექვთიმე, ვახტანგი, ვახუშტი, ზაალი, ზაზა, თამაზი, თამარი, თინათინი, თედორე, თემური, თომა, თორნიკე, იაკობი, იასონი, ივანე, იოანე, იობი, იოველი, იონა, იოსები, კიმოთე, კირილე, კონსტანტინე, ლაზარე, ლაშა, ლევანი, ლუკა, მათე, მალაქია, მამუკა, მანანა, მანუჩარი, მარიამი, ნათელა, ნესტანი, ნიკიფორე, ნოე, ნუგზარი, ოქრუა, პავლე, პანტელეიმონი, პეტრე, პლატონი, პოლიკარპე, პროკლე, როსტევანი, სერაფიონი, სიმონ, სოლომონ, სტეფანე, სულხანი, სტეფანე, ტარიელი, ფარნაოზი, ფილიპე, ქეთევანი, ყაფლანი, ყვარყვარე, ცოტნე, ჯაბა.

ზოგიერთი ამ სახელთაგან დღეს აღარ იხმარება, ან იშვიათად არქმევენ: აბი, აბო, აგაბო, აიეტი, ალმასხანი, ალფეზი, ანთიმოზი, ანტიფო, ბარამი, ბეგლარი, ბეკო, ბელქანი, ბესია, დოროთე, ესტატე, ზოსიმე, იასონი, იესე, იოანე, იორამი, კაკა, ოლიფანტე, პანტე, საღირა, საჩინო, სოსია, სტეფანოზი, ფედოსი, ფეფიკო, ფორიკა, ფოსინე, ფოტინე, ქაიხოსრო, ქიტო, ცუცა, ცუცუნია, ძაბული.

სახელთა შერჩევასაც ო.იოსელიანი ითვალისწინებდა გარემოს, ადგილს, დროს, მისი გმირები იმერლები, მეგრელები, სვანები, იშვიათად კახელები, ქართლები, ხევსურები, მოხევეები და ა.შ. არიან. ასევე - არაქართველები: რუსები, ყაზახები, უკრაინელები, გერმანელები და ა.შ., სახელებიც შესაფერისად აქვთ შერჩეული. ზოგი სახელი ქართველურ ენებში გვხვდება, მაგალითად: სვანურში - ათმურზა, ალმასგირი, ბესლანი, ბექნუ, ბიმორზოლა, ბიმურზა, გერგილი, გივარგილი, გოჯი, გუალი, გუა, ვამეყი, თაბეჟი, თათარყანი, თაჯი, თემრაზ, თემრაზ, თუთარი, ლამეჟი, ნანსყანი, სიომ, ყაისნი, ყანსავი, მეგრულში - ათინორი, ბოდლო, ბურდა, გვანჯი, გვარამი, თომენტი, ნომადი, ქუჩუკი, ძაბული, ჭაბუა, ჭაჭულია, ზოგიც - დიალექტებში: იმერულში - მზეონა, მზია, მზისა, მთვარისა, მზეხა, ცისმარი,

კახურში – თუთია, ნინორე, ხევსურულში – მგელიკა, ფშაურში – ბატატა, თუშურში – ბელქანი, მოხევურში – მზალო, შიოლა.

გერმანული ეთნოსისათვის დამახასიათებელი ადამიანთა სახელები: ალფეზი, ალფრედ, გერჰარდტი, გრეტა, ელიზავეტა, ვალტერი, იოჰანი, კლაუსი, კნოპსი, მაიერი, მაქსი, პაული, პეტრო, ჰანსი. **სლავური მოდემის** ხალხთა ანთროპონიმენი: აკულკა, ალექსი, ანატოლი, აფანასი, გავრილკა, გლაშა, კატია, კუზმა, ლიოვა, ლიონია, ლოხი, ლუბა, ლუსია, მარფა, ნასტასია, ნატაშა, ნიკოდინი, ნიკოლაი, ოსიპი, პაშა, ფედია... **სომხური ეთნოსისათვის** დამახასიათებელი სახელი: **არტაშესი** და ა.შ.

ოტია იოსელიანის გმირთა სახელები იმდენად თავისებური, უჩვეულოა, რომ მიუხედავად მკითხველის უდიდესი სიმპათიებისა პერსონაჟებისადმი, ისინი ნაკლებად პოპულარულად გავრცელებას. მაშინ, როცა ხშირია შემთხვევები სახელის გავრცელებისა ხალხში, ამა თუ იმ ნაწარმოების ზეგავლენით. ზოგიერთი სახელი თავად მწერლის მიერ გამოგონილი ჩანს.

მწერლის ენას ახასიათებს სახელთა ალერსისა და მოფერების ან კინობითი ფორმებით გამოხატვა, როგორცაა: *ალიმიე, აქსენტიე, აღათია, აჩო, ბესოია, ბესოიე, ბიკენტიე, ბიქტორა, ბუჭაიე, გენოია, გივია, გიორგა, გრიშაიე, დათია, დათიკა, დათიკო, დარო, ეზეკიე, ელიკო, ვალიკო, ვარლამია, ვასია, ვასილიე, ზალიკია, ზურია, ზურიკო, თათო, თამრო, თემო, თიკო, თომიკო, ილიკო, ილო, კაკო, კაკულიე, კატო, კატია, კატუშა, კლიმენტია, კოლია, კოსტა, კოტიკო, კოწია, კუკურია, ლადიკო, ლავრენტია, ლევანა, ლუკაია, მალაქიე, მანო, მარიე, მარო, მედული, მიტუშა, მიხა, ნინიკო, ნოვეია, ნუნუკი, ნუნუცა, ოტოია, ოქრუე, პატიკო, რუსიკო, სარდო, სერგიე, სიმონიკა, სიმონიკა, ფაცუნეი, შალიკო, ჟულიეტი*: -ვი, **ალიმიეც** ვიცი, რავა არა (II, 271, 12); ფერმის ხზო **აღათიას** თხა აღარაა (II, 305, 1); დედის კალთაში ჩაგორებული **აჩო** ნაკვერცხლებს მისჩერებოდა (II-, 385, 27); ამ ოჯახქორ **ბესოია** კერკეტას ქალიშვილი რომ მოსტაცეს, მერე მოათრია ეს გაცოფებული ნაგაზი? (II, 108, 3); **-ბესოია** კერკეტას ქალიშვილი რომ მოსტაცეს, მერე მოათრია ეს გაცოფებული ნაგაზი? (II, 116, 13); -დალუპულა საწყალი **ბესოიე**? (I-5, 302, 25); - აგაბოზე ვუთხარი არ გავს პაპუშას, სერგიას და **ბიკენტას** და დამესიზმრა? (II, 476, 5); და ახლა აგერ რამდენი წელიწადია, სულ აქ დადის. **ბიქტორას** ემახიან (II, 390, 25); **-გენოია** გაბლენძილმა... კაცს მაინც გაველახე... (I, 486, 25); -ე ბიჭო, **გივია**, შეხედე, შეხედე, აპა, დღეს თუ შობა!... (II, 477, 17); **გივიას** მსუქანი ტუჩები და დიდი პირი ჰქონდა (II, 211, 5); **გიორგამ** ნაღდად ყურის ავლება მოინდომა (II, 88, 30); -ჭიჭიკო და **გრიშაიე** კი არა, შე კაცო, თავი თუ მახია, არ ვიცი... (II, 44, 20); დედა, შვილო!.. შვილებო, შვილებო: ვალიკო, **დათია**, გოგია, დედის გამმწარებლებო... (II, 201, 28); იმღერებს, იხუმრებს, ვიღაც მეწისქვილე **დათიკას** გაიხსენებს (II, 71, 7); -არი, მარა კაი მიხდა, ჩემო **დათიკო**, კარქი (I-1, 412, 2); გხედავდა **დარო**, გხედავდა, შე გარეწარო, მაგრამ არ გამოგიჩნდა, არ გათვალსეირა (II, 93, 25); და **ეზეკიე** სიკვდილის წინ მწერდა: „აგაბო, ცოდვით გიბარებ, იქ დაიდგი ქოხი და ის მართლა ღვთის ხელით ჩამოდგმული ფუტკარი არ დალუპო, შვილის და მომავლის წინაშე სული არ წაიწყმიდო“.. (IV-6, 169, 30); მიხა: **ელიკო**, ძვირფასო, როგორ ხარ, როგორ გაგაწვალეთ... (I-3, 323, 24); შენ მოგისწრია წვიმისთვის **ვალიკო!** (II-47, 393, 12); **ვარლამიას** ჰყავს, მარა... (II, 43, 8); **ვასია** მკვირცხლად ამოჰყვოს თავს ორმოდან, მიწის პირს იდაყვით ეყრდნობა, ჭროლა თვალებს ეშმაკურად აპარპალებს (I-5, 344, 11); -შენი მეზობელი, **ვასილიე** დალაქი რომაა, ექვსი შვილი იმასაც ქე ყავს, ახლა ქალაქი ვიღას უნდა, სოფელ-ქვეყანა თვალატირებული და წვერმოშვებულია, მარა დალაქი რო დალაქობდა, მაშინაც იჯრას ტყემლის კაკალზე გადადიოდნენ (I-5, 294, 19); ბარო, ბიჭო, **ზალიკია!** (II, 241, 29); ჰო, **ზურიამ** გიკითხა გუმინ, შენთან რომ სწავლობს, ინება მართლა ჰქონდა საქმე, გადადი, გაიგე!.. მეც ვწუხვარ... (II, 23, 8); **ზურიკო** ვალიკოს ბიჭს ჰქვია (II, 113, 14); (12) -ვივლი ტროტუარზე, ჩემო **თათო**, ტრამვას არამც და არამც არ შევხატები (II, 78, 40); **თამრო**, ბოლოს და ბოლოს, ქალია და საყვარელ ვაჟთან შეიძლება შეცდეს... (I-5, 144, 8); გულმოდელი ქალიშვილი: თამადა, **თემო**, არ გეყურება? რას ბრძანებთ... (IV-4, 448, 25); ბოლოს, **თიკო** და მამუკა, მზია და თაკო; აკაკი და ანდრო (I-5, 33, 35); ერთხელ შურდულით პირდაპირ კოკორაში რომ მოუხვდა, თუ მოახვედრა **თომიკომ** (II, 51, 6). **ილიკო** არ დაამადლიდა მოხმარებას (II, 369, 32); -რა იყო, **ილო** ბიძია? - გამოვვარდი აივანზე, - ჩემი წერილია? (II, 150, 30); - **კაკო**, რა ამბავია? (I-5, 85, 26); მაგონდება, ბიძაჩემი, **კაკულიე** რომ ომიდან დაბრუნდა ... ყვებოდა: (II, 298, 22); -სანამ ცოცხალი ვარ, მეყვარები, რომ მოგვკვდები, შენ უკვდავი ხარ, გახსოვდე და შენ შვილს **კატია** დაარქვი (I-6, 40, 24); - **კატო**, კატუშა, აქეთ, წინ წამოდი, შვილო! - ხელს უქნევს ვიდაცა ვიდაცას (II, 159, 10); - **კატო**, **კატუშა**, აქეთ, წინ წამოდი, შვილო! - ხელს უქნევს ვიდაცა ვიდაცას (II, 159, 10); ღვინიამ გაიწია და გაითრია **კლიმენტია**, მაგრამ ბოლოს მაინც დამორჩილდა (I-1, 394, 35); იმათ მეზობლად, ქვევით, ჩვენი ნათესავი - **კოლია** იოსელიანი (II, 73, 28); ამას **კოსტაც** ხედავს, სხვისთვის ნასროლი რიყე სხვას რომ მოახვედრა (I-4, 440, 34); - **კოტიკო**, შენ რატომ იშლი ნერვებს, რატომ არ

უფროსილდები გულს...(II, 258, 8); **კონია** ჭირვეულობდა (II, 180, 23); -**კუკურია**, რომ დაგიღია პირი, რაა ბეკზე რომ დგას და დაუცქვეტია გადასარევი ყურები! (II, 161,12); მაგრამ იქაური ჩემი მასპინძლები: ბაცია და **ლადიკო** ნიჟარაძეები (ბეზიას და და სიძე) გაცილებით სანუკვარი, ღვთისნიერი და ტკბილი მოხუცები იყვნენ (II, 91, 5); მე კი სიზმარი ვნახე, ჯერ მაშინ, **ლავრენტამ** რომ დამივსო თვალები (I-5, 75,34); **ლევანა** თავს აქნევდა ასეთ დროს, ცოლის კმაყოფილი, და საქორწილო თადარიგს იჭერდა (II, 50,17); ისე გაგიხარია, **ლუკაია** აწოწილო, მანამდე არაფერი ჭამოს შენმა ცხენის კბილებმა, შენ ვერაფერს გახდე დარიასთან (II, 93, 1); ...თვარა თქვენ აქედან რო წახვალთ და **მალაქი** ხელში ჩამიგდებს, კი ვიცი რის გუბერნატორადაც დამნიშნავს (IV-3, 325, 9); ისევე არ ეშვებოდა **მანო** (II, 756,5); **მარიე** დიდი, საწნახელივით ქალი იყო და მაინც ვერ ამბობდა (II, 149, 8); - ქართული ენის მასწავლებელი ბრძანდებით თქვენ, ქალბატონო **მარო**, მე როგორც ვიცი (I-5, 67,12); **მედული** ტაბურეტზე იჯდა, ფეხი ფეხზე გადადებული (I-6, 93, 31); -მაგი მთლად ჩემი სარგო ყოფილა,- ჩაიპუტუნა **მიტუმა** ნაჭყვიამ (II, 204, 21); **მიხა**:ასე ჩვეულებრივი ქალი და მამაკაცი იქნება ქვეყნის მესაჭე, უფრო გასაგებად - მმართველი, ანდა გამგებელი (IV-3, 325, 3); ახლა იქ თუ **ნინიკო** წაიყვანე... არა, არა, ხარები და მეტი არაფერი (II, 292, 34); -რა გითქვამს, **ნოვეია**, არ გადამრიო! (II, 232, 9); „ასე არაა, ქალბატონო ნუცა?.. ნუნუცა..**ნუნუკი**?!“ (I-4, 465,8); „ასე არაა, ქალბატონო ნუცა?.. **ნუნუცა**..ნუნუკი?“ (I-4, 465,8); -რა მოხდა **ოტია**?! - მე მომიბრუნდა, დიდ ოთახში რომ ფეხაკრეფით ვაპირებდი შეძრომას (II, 198, 34); -წადი, ბიძია, სახლში, დედაშენს - რიფსიმეს **ოქრუე** დორბლიანი მოსწოლია, გადაბმულან და წყალი დაასხი! (I-5, 572,6); მე მიყვარს პაატა, **პატიკო**, პატა, პატი...(II, 28, 2); ხმაზე ძნელი იყო გაგერჩია, შარშანდელი ანზორი და თორნიკე, **რუსიკო** ან ციალა (I-1, 438, 12); **სარდოს** შინაურები ეძახდნენ ბიჭობაში (II, 193, 6); მერე, მაგისთანა დიდი კაცი - **პაპუშიე**, **სერგიე** და ბიკენტიეა?! (II, 476,3); მერე ამ უღელს ჯერ ერთი შვილი დააჯდა - **სიმონიკა**, მერე - გიგოლიკა (II, 179, 33); გოგოებია კიდეც, **ფაცუნე** და **ჟულიეტე**, ერთი წლით ან ცოტა მეტით უფროსები თუ იქნებიან (II,139, 21); ნამგზავრს მუხლჩაუხრელად უთქვამს მმისთვის, ასე და ასეა საქმე, **შალიკო** (II, 42,24);

მეტსახელები. მათი დანიშნულებაა დაუძახონ ადამიანს მისთვის დამახასიათებელი რაიმე პირადი ნიშნის მიხედვით, რაც დაკავშირებულია გარეგნობასთან, ყოფაქცევასთან, ხელობასთან და ა.შ. მეტსახელებს მწერალი არც თუ ხშირად იყენებს: ამ ოჯახქორ **ბესოია კერკეტას** ქალიშვილი რომ მოსტაცეს, მერე მოათრია ეს გაცოფებული ნაგაზი? (II, 108, 3); იორამის მამა - **ცალხელა ბიქტორა**, რაც მახსოვს ქირხის ჩექმებს დაახრიგინებდა (II,240, 3); აღარც **ბუჭაიე ცხვირა**, აღარც ჩვენი სახლის პატრონის, მათეს ვაჟიშვილი, მიშა (, 201, 20-21); ცალხელა სიმონიკას ერთი უმცროსი, მოსულელო ძმა ჰყავდა - „**დათუე გლახა**“, ის აიყვანა (I-2, 290, 26); თუ **ივანეს მარიე** ახლო-მახლო იყო, ჩვენ ჩრდილში თამაშით გართობისა და თავდავიწყებისა არ უნდა გვზინებოდა (II, 151, 3); აგაბო: ესეც შენ! **იორდანა ჭურგიოზია!** (IV-5, 93, 15); - ვერ მოგართვეს, **კირილია მუცელდმერთა**, მარტო იმისთვის რომ აცეცებ თვალებს, შესაჭმელი, შესასმელი, წასაგლეჯი და წასადლეტიდაინახო (II, 357, 32); აბა, გოგოები თუ გვძულდა, - ჩვენ გვძულდა: ჯიბილო-ქილიანს, **კუკურია-ყურშას**, **ამბაკო-პირლიას** და მე, - **ბუხუტია-თავგასიებულს** (II, 290, 2);

სტრუქტურულად მეტსახელები თხზულია (ბესოია კერკეტა, ცალხელა ბიქტორა, ბუჭაიე ცხვირა, „დათუე გლახა“, იორდანა ჭურგიოზია, კირილია მუცელდმერთა, კუკურია-ყურშა, ამბაკო-პირლია, ბუხუტია თავგასიებული).

რაც შეეხება გვარებს მწერლის მიერ გვარების გაფორმება მრავალფეროვანია, გვხვდება -ძე-ზე, -იან-ზე, -შვილზე, არ-ზე, -ურ (ულ)-ზე, -ელ-ზე, ვა-ზე დაბოლოებული გვარები;

ვა: აბალავა, ინგოროყვა, კუჭავა ლეჭავა, ჭოლოკავა

-შვილი: ადეიშვილი, ალხაზიშვილი, ბოძაშვილი, კინწურაშვილი, მგალობლიშვილი, მეფარიშვილი, მირიანაშვილი, ნატროშვილი, ფაჩუაშვილი, შავლეგიშვილი, ჭანტურიშვილი, ჯიმშელიშვილი

-ძე: აბესაძე, ალავიძე, ალექსიძე, არდაძე აფხაძე, ახალაძე, ახოზაძე, ბანძეაძე ბარბაქაძე, ბარდაველიძე, ბაქრაძე, ბენიძე, ბერიძე, ბუიკაძე, ბოგვერაძე, ბონძველაძე, გაჩეჩილაძე, გერაძე, გოგიტიძე, გორგილაძე, გუჯაბიძე, დადვაძე, დათუაძე, დოლაბერიძე, დურმიშიძე, ეძვერაძე, ვარდანაძე, ზაქარიაძე, ინასარიძე კაპანაძე, კიკაბიძე ლაცაბიძე ლექვთაძე, მალაფერიძე, მაჭარაძე, მაჭუტაძე, მიქაშავიძე, ნადიბაძე, ნიჟარაძე, სანებლიძე, სარჩიმელიძე, სილაგაძე, ტურაბელიძე ტყაბლაძე, ტყავაძე, ფხაკაძე, ქადაგიძე ქაროსანიძე, ღიბრაძე, შეყილაძე, შვანგირაძე, ჩიხლაძე, ცეტერაძე, ცირეკიძე, ხარაბაძე, ხინთიბიძე, ხინიკაძე, ხუსკივაძე ჯანგავაძე, ჯლიქვაძე.

-იან: ავალიანი, გასვიანი, გვარლიანი, დევდარიანი, გომხეთელიანი, ლიპარტიანი, ლიპარტელიანი, ფარჯიანი, ყეფიანი

-ან: ნანსყანი, გაბულდანი

-არ: ამილახვარი

ია: ადამია, ბოკერია, კვირკველია, შავდია

-ელ: ამაღლობელი, დარასელი, ოცხელი, ხინველი, ხვედურელი

-ევ: ინოზემცევი

ქართველი ებრაელების გვარები: შამელაშვილი, ისაკაშვილი, მეგრელიშვილი

სლავური და გერმანული წარმომავლობის გვარები: აფანასენკო, ბადრაჩოვი, ბარანოვი, ბასოვი, ბაუმანი, ბაუჩი, ბეზვესიოლი, ბელზებელი, ბერდიევი, ბოჟენკო, ბორიადი, გაიდუკოვი, გარბატოვი, გლეზოვი, გრაჩევსკი, გრიშინი, კუდრიაშოვა, ვიზგინი, ვინოკუროვი, ვიშნევსკი, ვორობიოვი, ვრონსკი, იუდინი კაპუსტინსკი, კარპიონოვი, კუდრიავეცი, მაიერი, მირონოვი, ნასლედნიკოვი, ორლოვი პავლენკო, პანამარიოვი პისარევი, ჟიჟინა, რახიმოვი, რიხლოვი, სელიხანოვი, სემიჩასტნი, სერებრიაკოვი, ხარაზიანი, ხომიანცი...

ანთროპონიმები ო. იოსელიანის ლექსიკური ფონდის მნიშვნელოვანი ნაწილია. მის მიერ შერჩეული გვარები მწერლის მაღალ მხატვრულ გემოვნებაზე მიუთითებს. ისევე როგორც სახელები (ეპონიმები). ასევე პერსონაჟთა გვარებიც (პატრონიმები) უმეტესად ორიგინალურია. ერთი ნაწილი ამ გვარებისა ავლენს საგნობრივ მნიშვნელობას, მეორე ნაწილი ბუნდოვანი, გაურკვეველი სემანტიკური მნიშვნელობისაა.

გარკვეული სემანტიკური მნიშვნელობის მქონე გვარები ო. იოსელიანის ნაწარმოებთა გმირებისა შეიძლება დავყოთ რამდენიმე ჯგუფად:

ა) გვარები, რომლებიც მომდინარეობენ ქალის ან კაცის სახელებისაგან (ალექსიძე, გოგითიძე, დათუაძე, დურმიშიძე, ვარდანაძე, ზაქარიაძე, შავლეგიშვილი, ციციშვილი, ჭანტურიშვილი);

ბ) პატრონიმთა ჯგუფი მომდინარეობს ამა თუ იმ ადგილის სახელწოდებისაგან (ამილახვარი, გურიელი);

ხმარების სიხშირის მიხედვით “ა” და “ბ” ჯგუფის გვარები გაცილებით მეტია.

ო.იოსელიანი სხვათაგან გამორჩეულად, დიდი ოსტატობით წერდა. როგორც ყველა სიტყვა, ანთროპონიმებიც ყოველთვის გარკვეული ფუნქციით, მიგნებულად არის ნახმარი.

ო.იოსელიანს რომანებისა და ნოველების დასაწყისშივე შემოჰყავს პერსონაჟები თავიანთი სახელებით. სწორედ ამ საკუთარი სახელების ოსტატურად, დროულად შემოტანით იწყებს მწერალი სიუჟეტის გაშლას.

ანთროპონიმების ასე გამოყენება შეიძლება ჩავთვალოთ მწერლის სტილურ თავისებურებად. გარდა ამისა, ეს ფაქტი იმაზეც მიუთითებს, რომ მწერალი შემთხვევით არ არქმევდა პერსონაჟს სახელსა და გვარს, არჩევდა გმირის ხასიათის, სოციალური წრის შესაბამისად, ზოგჯერ მწერალი სხვადასხვაგვარად წარმოგვიდგენს ამა თუ იმ პერსონაჟს გვარს. არის მხოლოდ გვარი და მას არავითარი კომენტარი არ ახლავს. გასაკვირია, რომ მწერალი მთელი ნაწარმოების მანძილზე 32-ჯერ მოიხსენიებს სამხედრო პირ ბოძაშვილს, მაგრამ სახელით მხოლოდ ერთხელ: რაღაც მნიშვნელოვანის თქმას აპირებდა **ბოძაშვილი** (I-5, 143, 5); *“-კაცი ბჭობდა, ღმერთი იცინოდა”* თქვა **ვაჟა ბოძაშვილმა**, როცა თამარმა ბაკური მარცხენა გვერდზე გადამოაბრუნა და ზურგთან ბალიში ჩაუტენა (I-5, 142, 21).

პერსონაჟს ავტორი იხსენიებს გვარითა და სახელით: *აბი ნანსყანი, აგაბო ბოგვერაძე, ავთანდილ ბოკერია, ავესენტი აფხაძე, აკაკი ბენიძე, ანაპო ადეიშვილი, ბაკურ ამაღლობელი, ბაჭუა ნიჟარაძე, ნიკო ნაზლაძე, ბექნუ ფარჯიანი, ბიჭი ლეჟავა, გუჩა ჯლიქვაძე, დათიკო ლომსაძე, ვატუტი ამაღლობელი, თათარყან გაბულდანი, ვალია ჟიჟინა, ვანო დურმიშიძე, მარგალიტა ალბაზიშვილი, ფარნა ამაღლობელი და ათობით კიდევ სხვა პერსონაჟი*: ახლა თუთარის ხელიდან სხვა ვინმე კი არა, **აბი ნანსყანია** მოსაკლავი (I-3, 509, 19); კარპე: მარა **აგაბო ბოგვერაძე** შარაგზაზე სალაზღანდაროდ და სალაყბოდ რომ არ დადგება, თქვენც იცით (IV-6, 143, 37); არ ვიცი შენ როგორ შეძლებ ჩემი უკიდევანო უბედურების გაგებას, მაგრამ **ავთანდილ ბოკერიას** შენზე ახლობელი აქ მაინც არავინ ჰყავდა (I-5, 632, 6); **ავესენტი აფხაძე** შამოდლაყუნდა ახალ საკერებელდადებული, ნაფრონტალი ბათინკებით და ხელში მაკრატელმეციებულ მასწავლებელს გაუწყრა (I-5, 94, 17); მის ბიძაშვილ გრიშასაც ოთხი, სამი ვაჟი და ერთი ქალიშვილი, პოლიკარპესაც ოთხი, მაგრამ ნოეს ხუთი და **აკაკი ბენიძეს** - შვიდი (II, 201, 26); **ანაპო ადეიშვილი**, ფარნას ბებუის ძმის შვილიშვილი გახლდათ (I-5, 162, 7); **ბაკურ ამაღლობელს** რომ ეგონა, ზამთარში, გაყინულ მიწას წერაქვიც აღარ ეკარება, რაღას გვათხრებინებენ, მუხლამდე თოვლში მინდვრად რა უნდა გვაკეთებინონო, აქაურობა ასე გულუბრყვილოდ მოწყობილი არ აღმოჩნდა (I-5, 424, 28); სამი - ბაკურის

ხმაზე აქეთ მოფორთხავდა, თვალჭრელი **ბაჭუა ნიყარაძე** და **ნიკო ნაზლაძე** საფარ ლოდზე ქვების დამატე-
ბას აპირებდნენ, მაგრამ ყოველი აფეთქების გრიალზე ქვა ხელიდან უფარდებოდათ და მაინც იმის ამარა
რჩებოდნენ, რასაც დაბომბვამდე ეფარებოდნენ (IV-1, 639, 8); სოფლის თვალი იყო **ბექნუ ფარჯიანი** (II,
133,4); სარევიზიო დასკვნაში **ბიჭი ლექავას** უყარათო და მოუქნელ მუშაობაზე იყო ლაპარაკი... (I-2, 440,
17); ვის უჭირს და ვის ულხინს, მაგი **გურჯალიძე** კვითხეთ (II, 279, 19); და ალაღ-მართალი და უანგარო
ჩვენი სოფლის და შენი მასწავლებელი **დათიკო ლომსაძე**, დაჩიჩიავებული და დაგლახაკებული რომ და-
დის (II, 365,1); ამ ომიანობის დროს, ყველაფერი ჰოსპიტლებად რომ გადაკეთდა, თუ ერთ-ერთი რაიკომის
მდივანი, მაინცდამაინც, ექიმი უნდა იყოს, აგერა შენი წინამორბედის სიძე - **ვატუტი ამალაშვილი** (I-
5,112,23); გუა **თათარყან გაბულდანის** შვილიშვილი იყო, ვახოზე ცოტათი უფროსი (I-3, 414, 18); - **ვალთა**
ქიქინა დაგიკრეფს გვირილებს... არც ესაა ურიგო თვალის სეირი (I-5, 301,14); სიძე - **ვანო დურმიშიძე** - ამას
ვერც გაიგებდა და რომც გაეგო, ამისთვის შუბლს არ გაიცხელებდა, მით უმეტეს, ვერც მათი შეთე ვაჟიშვი-
ლი - არველოდი (I-5, 101, 32); -ვაი, ჩემი ბიჭის პატრონს და დღედაბნელებულ **მარგალიტა ალხაზაშვილის**
ქალს! (I-5, 583, 21); უნივერსიტეტის სტუდენტები, მასწავლებელი **ფარნა ამალაშვილი** და მეურნე ლადო
ლიპარტელიანი, მუშა-გამომგონებელი, რომელიც თავს იმტვრევდა ისეთი მანქანა შეექმნა, ადამიანს შრომა
გაადვილებოდა... (I-5, 241,14).

მწერლისათვის არც თუ იშვიათია მოქმედ პირთა სახელითა და მამის სახელით მოხსენიება,
მამის სახელი როგორც ყოველთვის რუსული კალკითაა გამოყენებული: **ალექსანდრ დიომიდო-
ვიჩ, ბესარიონ ესტატევიჩ, გენო პორფირიჩ, დურმიშხან ზოსიმიჩი, ვარია დანილოვნა, ნიკოლინ**
ვასილიჩი: -ახრჩობს, **ალექსანდრ დიომიდოვიჩ**, ჭაობში ახრჩობს ჯარისკაცებს! (I-5,387,25); -**ო,ბესარიონ**
ესტატევიჩ, გამარჯობათ...საღამო მშვიდობისა! (I-5, 455,12); -**გენო პორფირიჩ**, მე დიდი ხანია პრესაში
ვმუშაობ, მე ჟურნალისტიკა გამეგება (I-2, 458, 7); -თქვენი **ვარია დანილოვნა**...კუდრიაშოვა.. გადასარევი
გოგო... თქვენი ჯავრით აღარაა, ცრემლები... (I-6, 201,23); -ჩვენი არმია, **ნიკოლინ ვასილიჩ**, კავკასიონთან,
სტალინგრადთან, მოსკოვთან და ლენინგრადთანაა... (I-5, 21,21);

არც თუ იშვიათად მწერალს ზოგიერთი მოქმედი პირი მხოლოდ მამის სახელით ჰყავს
მოხსენიებული და აქაც რუსული ენის გავლენაა: **ანაპოლისტევიჩი, ანთიმოზოვიჩი, კონდრატი-
ევიჩი, ალათანგოვიჩი, დიომიდოვიჩი, ესტატევიჩი**: -მა-ამის სახელით მინდოდა, **ანაპოლისტევიჩ-
თქვა**... (II,107, 31); კატეგორიულად არ მომწონხართ, **ანთიმოზოვიჩ**, ვინმემ ვნება მოგაყენათ პერსონალუ-
რად?!(II, 332, 1); რასაც ბავშვობიდანვე უჩიჩინებდა მამამისი - **აფანასი კონდრატიევიჩი** (I-6,244,12); მმარ-
თველი მყავდა, მე, ერთი „**ალათანგოვიჩი**“, იმისთანა გამოსუქისინებული, ნურას უკაცრავად, ვერ მოგარ-
თვეს (I-4 475, 35); -**დიომიდოვიჩ**, თქვენ იცოდეთ ... (I-5, 388, 31); გმადლობ, **დიომიდოვიჩ** (I-5, 389,2); -რა
თქვა?- ქართულისა ვერაფერი გაიგო **დიომიდოვიჩმა** (I-5, 389, 31); -**ო,ბესარიონ ესტატევიჩ**, გამარჯობათ-
...საღამო მშვიდობისა! -მოესმა,შემოსასვლელის გარეთ (I-5, 455,21);

ოტია იოსელიანი მოქმედ პირთა გალერეა მრავალფეროვანია, მაგრამ სახელით, მამის
სახელითა და გვარით მხოლოდ ოთხი პერსონაჟი ჰყავს მოხსენიებული: **ალექსანდრე ტრიფონის**
ძე მგალობლიშვილი, ფარნაოზ სამსონის ძე ამალაშვილი, ქრისტინა გიგოს ასული ავალიანი და
ფარნაოზ ბიჭიას ძე იოსელიანი: ანდუყაფარი: **ალექსანდრე ტრიფონის ძე მგალობლიშვილის** ტრაგი-
კულად დაღუპვის. ამბავი მოვიდა.. (IV-7, 517,33); აქ განისვენებს **ფარნაოზ** (ფარნა) **სამსონის ძე ამალაშვი-
ლი** და წამკითხველს შენდობას სთხოვსო... (I-5, 523, 14); ბებიაჩემი-**ქრისტინა გიგოს ასული ავალიანი** ცა-
მეტი წლისა გაეთხოვებინათ ოცდაათიოდე წლის **ფარნაოზ ბიჭიას ძე იოსელიანზე** (II, 4, 3).

საკუთარი სახელების შერჩევასა მწერალი არ იზღუდება. იგი ორიგინალურ სახელებს
უფრო ხშირად მიმართავს, რაც მას საშუალებას აძლევს ღრმად და ამომწურავად,
მხატვრულად, მიმზიდველად წარმოადგინოს გმირი. შეგვიძლია თამამად ვთქვათ, რომ ოტია
იოსელიანს ანთროპონიმები ამოუკრებია:

1. ძველად ხმარებული, დღესაც ცოცხალი და ხალხში შენახული სახელების ფონდიდან;
2. ძველი მწერლობიდან;
3. ქართული ფოლკლორიდან;
4. ქართველური ენებიდან;
5. ქართული ენის დიალექტებიდან.
6. სლავური და გერმანული ენების ლექსიკიდან.

უნდა აღვნიშნოთ, რომ ქართული ანთროპონიმები მხატვრულ ლიტერატურაში
ჯეროვნად შესწავლილი არ არის. გასარკვევია მრავალი საკითხი. კერძოდ, როგორ
უკავშირდება ანთროპონიმების სისტემა მხატვრული ნაწარმოების სახელთა სისტემას,

განსაზღვრავს თუ არა ესა თუ ის ლიტერატურული მიმართულება ანთროპონიმების გამოყენებას, რაც მომავალში განიხილება.

სამეცნიერო ლიტერატურა:

- ა. შანიძე, 1979 – აკაკი შანიძე, ქართული გრამატიკის საფუძვლები, თბ., 1979.
 ი. მაისურაძე, 1979 – ი. მაისურაძე, ქართული გვარ-სახელები, სემანტიკა, სტრუქტურა, ეტიმოლოგია, თბ., 1979.
 ზ. ჭუმბურიძე, 1998 – ზურაბ ჭუმბურიძე, რა გქვია შენ? თბ., 1998.
 რ. თოფჩიშვილი, 1997 – როლანდ თოფჩიშვილი, როდის წარმოიქმნა ქართული გვარ-სახელები, თბ., 1997.

ოტია იოსელიანის ნაწარმოებები:

I. რომანები

1. **ვარსკვლავთცვენა**, თხზულებანი ათ ტომად, ტომი II, ნოველები, რომანი „ვარსკვლავთცვენა“, გამ-ა „საქართველოს მაცნე“, თბ., 2006, გვ. 377- 524.
2. **იყო ერთი ქალი**, თხზულებანი ათ ტომად, ტომი III, ნოველები, რომანი „იყო ერთი ქალი“, გამ-ა „საქართველოს მაცნე“, თბ., 2006, გვ. 269- 501.
3. **ტყვეთა ტყვე**, თხზულებანი ათ ტომად, ტომი IV, მოთხრობები, რომანი „ტყვეთა ტყვე“, გამ-ა „საქართველოს მაცნე“, თბ., 2006, გვ. 391- 541.
4. **ქალი გამოვიდა საღალატოდ**, თხზულებანი ათ ტომად, ტომი V, ნოველები სვანურად, მუხლზე დაწერილი ბარათები, ნარკვევები, ქალი გამოვიდა საღალატოდ, გამ-ა „საქართველოს მაცნე“, თბ., 2006, გვ. 387- 524.
5. **შავი და ცისფერი მდინარე**, თხზულებანი ათ ტომად, ტომი VI, რომანი „შავი და ცისფერი მდინარე“, წიგნი I-II, გამ-ა „საქართველოს მაცნე“, თბ., 2006, 675 გვ.
6. **შავი და ცისფერი მდინარე**, თხზულებანი ათ ტომად, ტომი VII, რომანი „შავი და ცისფერი მდინარე“, წიგნი I-II, გამ-ა „საქართველოს მაცნე“, თბ., 2007, 674 გვ.

II. ნოველები

1. **თხზულებანი** ათ ტომად, ტომი III, გამ-ა „საქართველოს მაცნე“, თბ., 2006, გვ. 213- 268.
2. **თხზულებანი** ათ ტომად, ტომი IV, გამ-ა „საქართველოს მაცნე“, თბ., 2006
3. **თხზულებანი** ათ ტომად, ტომი V, გამ-ა „საქართველოს მაცნე“, თბ., 2006, გვ. 347-385.
4. **თხზულებანი** ათ ტომად, ტომი VIII, გამ-ა „საქართველოს მაცნე“, თბ., 2006
5. **ნოველები**, თბ., გამ-ა მერანი, 1974
6. **ჩემი ასავალ-დასავალი**, სასკოლო ბიბლიოთეკა, ბაკმი, 2009

IV. პიესები,

1. **ადამიანი იბადება ერთხელ**, თხზულებანი ათ ტომად, ტომი IX, პიესები, გამ-ა „საქართველოს მაცნე“, თბ., 2006, გვ. 9-66
2. **აიეტი - მედეას მამა**, თხზულებანი ათ ტომად, ტომი IX, პიესები, გამ-ა „საქართველოს მაცნე“, თბ., 2006, გვ.551- 602.
3. **ბუნტი საბუეში**, თხზულებანი ათ ტომად, ტომი IX, პიესები, გამ-ა „საქართველოს მაცნე“, თბ., 2006, გვ. 278- 330.
4. **გასროლა კაჟიანი თოფით**, თხზულებანი ათ ტომად, ტომი IX, პიესები, გამ-ა „საქართველოს მაცნე“, თბ., 2006, გვ.442- 503.
5. **სანამ ურემი გადაბრუნდება**, თხზულებანი ათ ტომად, ტომი IX, პიესები, გამ-ა „საქართველოს მაცნე“, თბ., 2006, გვ. 67- 123.
6. **ურემი გადაბრუნდა**, თხზულებანი ათ ტომად, ტომი IX, პიესები, გამ-ა „საქართველოს მაცნე“, თბ., 2006, გვ. 124- 188.
7. **ყრუ ღმერთები**, თხზულებანი ათ ტომად, ტომი IX, პიესები, გამ-ა „საქართველოს მაცნე“, თბ., 2006, გვ. 504- 551.

VI. **წერილები დაჩის**, წერილები დაჩის, გამომცემლობა „ინტელექტი“, თბილისი, 2016, გვ. 79.

VII. **დაჩის ზღაპრები, მზის ზღაპარი** თხზულებანი ათ ტომად, ტომი VIII, მოთხრობები, დაჩის ზღაპრები, გამ-ა „საქართველოს მაცნე“, თბ., 2007, გვ. 246-261.

IX. ზღაპრად გაუგონარი ზღაპრები, თხზულებანი ათ ტომად, ტომი VIII, ზღაპრად გაუგონარი ზღაპრები, გამ-ა „საქართველოს მაცნე“, თბ., 2007, გვ. 323 - 324.

Manana Mikadze

Akaki Tsereteli State University

Kutaisi, Georgia

e-mail: mananamikadze123@gmail.com

ORCID: 0000-0001-8490-4813

<https://doi.org/10.52340/lac.2025.35.11>

SJIF 2026: 8.679

For the Place of Anthroponyms in the Works of Otia Ioseliani

Abstract

Proper names are an integral part of the vocabulary, they are connected to the history of mankind, its language. Therefore, the recent interest in the study of anthroponyms is natural.

“Whole volumes could be written about Georgian names and surnames and still not be exhausted in their full depth and breadth. This is a very interesting area of the Georgian language, where this or that side of the history of the Georgian nation is reflected” (Akaki Shanidze). The cultural-historical and linguistic peculiarities of one’s own names are reflected in fiction. For the perfection of the character’s artistic appearance, the writer pays attention to the selection of the name. The fact that the great writer Otia Ioseliani approached the selection of the character’s name with great responsibility is confirmed by his highly artistic, diverse work.

In fiction, surnames and nicknames play a characteristic role, and in Otia Ioseliani’s works, people’s names also stand out with their own unique nuance. Each hero has a primary or secondary name. The writer has many characters with foreign surnames alongside Georgian surnames, which makes his work even more interesting.

Keywords: Otia Ioseliani, novels, anthroponyms

რეცენზენტი: პროფესორი ლუდმილა დაცევიჩი